

Буряченко Олексій

*к.політ.н, доц, проф. кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій
Національний авіаційний університет
<https://orcid.org/0000-0001-5308-2570>*

**Трансформація механізмів міжнародної безпеки в контексті
російсько-української війни**

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз трансформацій міжнародних механізмів безпеки в контексті російсько-української війни, що триває з 2014 року, з особливою увагою до діяльності НАТО та ООН. Автор ставить за мету дослідити кризу ефективності традиційних безпекових структур, оцінити їх здатність адаптуватися до нових геополітичних реалій та виявити необхідність створення нових форм міжнародної безпеки. Методологія дослідження базується на аналізі та синтезі наукових джерел, зокрема праць, присвячених діяльності міжнародних організацій у сфері безпеки, а також на застосуванні системного підходу до оцінки ефективності існуючих механізмів безпеки. У статті розглянуто механізми ухвалення рішень та реакції НАТО і ООН на російсько-українську війну, а також проаналізовано їх спроможність рівноцінно відповідати на нові виклики, що виникли в результаті збройного конфлікту. Автор застосовує методи порівняльного аналізу для вивчення змін у діяльності цих організацій, а також аналізує експертні оцінки, щоб виявити ключові зміни у їхній роботі. Дослідження підсумовує, що російсько-українська війна стала каталізатором змін у міжнародних механізмах безпеки, викривши слабкі сторони та недоліки традиційних підходів до забезпечення глобальної стабільності. Це підкреслює необхідність перегляду існуючих стратегій, пошуку інноваційних підходів до забезпечення міжнародної безпеки та потенційного створення нових організацій або коаліцій, здатних більш ефективно відповідати на подібні конфлікти в майбутньому. Результати дослідження можуть бути корисними для політиків, експертів з міжнародної безпеки та інших фахівців, які проводять розробки в сфері глобальної системи безпеки та її трансформації.

Ключові слова: міжнародні механізми безпеки; російсько-українська війна; ООН; НАТО; геополітичні виклики; світовий порядок.

Актуальність теми. Трансформація механізмів міжнародної безпеки в контексті російсько-української війни є актуальною проблемою сучасного світового порядку. Від початку воєнних дій у 2014 році та, особливо після повномасштабного вторгнення росії в Україну в 2022 році, міжнародна спільнота зіткнулася з необхідністю перегляду своїх підходів до гарантування безпеки. Традиційні механізми в рамках ООН та НАТО, виявилися недостатніми для запобігання агресії та забезпечення ефективного реагування, що актуалізувало необхідність до нових підходів колективної безпеки, зокрема, посилення санкційних режимів та підтримки обороноздатності держав, які зазнали агресії. Важливою частиною цієї трансформації стало переосмислення принципів міжнародної безпеки та необхідність реформування міжнародного права для забезпечення швидшого й адекватнішого реагування на загрози суверенітету. Російсько-українська війна стала каталізатором змін, але ці трансформаційні процеси розпочалися ще раніше під впливом інших викликів. Наприклад, війна в Сирії, яка розпочалася в 2011 році, продемонструвала неспроможність міжнародного співтовариства ефективно вирішувати конфлікти, що призвело до масових гуманітарних катастроф і міграційної кризи. Події в Сирії змусили Європейський Союз і НАТО переглянути свої стратегії у сфері безпеки, зокрема розробку нових підходів до контролю за міграцією та боротьби з тероризмом.

Аналіз досліджень і публікацій. Останні дослідження вказують на значні зміни у міжнародній системі безпеки на тлі російсько-української війни. Війна стала переломним моментом для світового порядку, вказуючи на кризу ефективності існуючих систем безпеки, таких як ООН і НАТО. До прикладу, О. Іваницька в статті «Проблеми й шляхи трансформації ООН у контексті російсько-української війни» звертає увагу на те, що ця криза стала каталізатором для розгляду нових моделей безпеки та трансформації міжнародних інститутів [13]. У документі «A Strategic Compass for Security and Defence» від Ради ЄС йдеться про необхідність посилення обороноздатності ЄС та готовності до нових викликів через російсько-українську війну [1]. Параховський Б. і Яворська Г. в аналітичній доповіді «російська війна проти України як тригер змін міжнародної безпеки» підкреслюють, що війна стала імпульсом для створення нових форм співробітництва між державами, спрямованих на колективну безпеку [15].

Пшцель Р. у статті «Наслідки російського вторгнення в Україну для міжнародної безпеки – НАТО і не тільки» аналізує, як війна змусила НАТО переглянути свої підходи до стримування та захисту на східних кордонах [16]. Дослідження С. Федуняка «Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки» акцентує увагу на формуванні нових моделей міжнародних відносин в умовах гібридних загроз [18]. Отже, російсько-українська війна не лише виявила слабкі сторони існуючих систем безпеки, а й стала поштовхом до їх радикальної трансформації, включаючи розробку нових міжнародних механізмів, здатних ефективніше реагувати на сучасні виклики.

Мета статті полягає у вивченні трансформацій, які зазнала міжнародна система безпеки під впливом російсько-української війни. Також, автор ставить за мету дослідити та проаналізувати кризу ефективності традиційних безпекових механізмів, оцінити їхню здатність адаптуватися до нових викликів і визначити необхідність створення нових форм. Стаття також спрямована на виявлення не вирішених проблем у сфері міжнародної безпеки та можливих шляхів їх розв'язання.

Викладення основного матеріалу. Трансформація механізмів міжнародної безпеки в контексті російсько-української війни стала однією з ключових тем для обговорення в сучасному світі. Після початку воєнних дій у 2014 році, а потім і повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 році міжнародна спільнота зіткнулася з необхідністю переглянути свої підходи до забезпечення безпекової сфери [3]. Міжнародні механізми безпеки, які гарантують ООН, НАТО та інші міжнародні інституції, показали свою неспроможність запобігати експансії та ефективно протистояти викликам зі сторони держави-агресора [17]. Важливим аспектом згаданої трансформації є переосмислення принципів колективної безпеки, необхідність посилення санкційних режимів і підтримки обороноздатності держави, що зазнали агресії. А також, зміна акцентів у міжнародній дипломатії, де ключову роль вбачають у розвитку нового співробітництва у воєнній та економічній сферах, а також підтримці демократичних інститутів та прав людини.

В умовах російсько-української війни виникає сутнісне питання щодо ефективності міжнародного права та необхідності його реформування, для забезпечення більш швидкого та адекватного реагування на загрози суверенітету та територіальній цілісності держави. Для розуміння ефективності міжнародної системи безпеки, зокрема норм міжнародного права, наведемо ключові реакції проти російської агресії з боку міжнародних організацій, які були залучені, серед них: росія була виключена з Ради Європи [2]; втратила статус спостерігача ОАД [6]; ООН виключила росію з Ради з прав людини; проти РФ були застосовані численні санкції зокрема відключення «Сбербанку» від SWIFT і часткові санкції проти енергоресурсів (нафта, газ); також були прийняті (ухвалені) ряд заяв і резолюцій ООН, але без зобов'язального характеру. Наперед зауважимо, що жодні зацінні заходи міжнародної системи безпеки проти росії, як країни агресора, не вплинули на вирішення конфлікту.

Внаслідок російсько-української війни відбулися суттєві зміни у процесах глобалізації, зазнала змін сфера міжнародних відносин та комунікацій. Російсько-українська війна вплинула на світову економіку, політику та безпеку, спричинивши перебої у глобальних ланцюгах постачання і зміну міжнародних зв'язків та партнерств. Тривають виразні процеси зростання регіоналізації та посилення національних суверенітетів, що змушує країни переосмислити свої економічні та політичні стратегії, тобто глобалізація трансформується, акцентуючи увагу на локальних інтересах та безпеці, змінюючи традиційні механізми співпраці на міжнародній арені [13]. Зауважимо, критично важливу роль у російсько-українській війні та трансформації системи міжнародної безпеки має економічний чинник. Війна в Україні, як зазначається у звіті Світового банку – спричинила «найбільший ціновий та товарний шок» з 1970-х років. Тільки через зрив посівної кампанії в Україні, оскільки від українського зерна, за підрахунками World Bank Group, залежить життя мільйонів людей по всій планеті, й блокування росією чорноморських українських портів, як наслідок збільшило перспективи голоду в деяких країнах Африки [8]. Проаналізувавши історичні паралелі, фахівці Центру глобалістики «Стратегія XXI» відмічають, що російський експансіонізм прямо залежить від ціни зокрема на нафту. Після місяців війни ЄС все-таки запровадив обмежувальні санкції на російську нафту, проте дискусії щодо газу тривали значно довше. Також, важливу роль в обмеженні діяльності РФ мають міжнародні компанії, корпорації, які призупиняють свою діяльність в росії, зокрема, іноземні інвестори виходять із російської економіки, а європейські фінансові інститути зупиняють співпрацю. Отже, економічний чинник став вагомим у російсько-українській війні, а енергетична безпека стала тісно пов'язана з питанням міжнародної безпеки [14].

Агресія росії проти України, також, впливає та змінює ландшафт міжнародних відносин та безпеки. Роль росії в глобальній повістці зменшується через засудження агресії, санкції та розвінчання міфу про «другу армію» світу. У ситуації міжнародної ізоляції та втрати політичної суб'єктності росія, все ж, прагне повернути статус «великої держави». 24 лютого 2022 року повномасштабний напад росії став частиною її ультиматуму НАТО, незважаючи на нейтральну позицію України. Агресія, спрямована проти України, мала на меті зруйнувати систему колективної безпеки. Як зауважують Б. Парахонський і Г. Яворська, глобальна криза поглиблюється через накопичення російського військового потенціалу та

нерішучість Заходу в підтримці України, а також сприяння агресії з боку деяких країн, зокрема Глобального Півдня. Також, вони звертають увагу на те, що «нестабільність світового порядку створює сприятливі умови для розвитку тероризму, нелегальної міграції, локальних конфліктів. У таких обставинах кожна країна все гостріше усвідомлює необхідність забезпечувати свою безпеку самостійно. Важливо створити нові механізми для запобігання загрозам міжнародній безпеці ...» [15, с. 12–13]. Погоджуємося із зауваженнями Б. Парахонського і Г. Яворської, подальші трансформації світового порядку повинні враховувати тенденції нестабільності, хаотичності, непередбачуваності міжнародних відносин. Встановлення стабільності й прогнозованості можна досягти лише тоді, коли провідні країни та організації дійдуть до консенсусу щодо моделі нового світового порядку, проте наразі це складне питання. Потрібно зауважити, враховуючи заяви провідних світових акторів, далеко не всі держави визначилися з власною роллю у новому міжнародному середовищі, непевною є позиція і міжнародних інституцій. Одним з потенційних підходів до розв'язання проблем України в ширшому безпековому контексті є укладення багатосторонньої європейської угоди, що встановлять новий баланс сил і інтересів на основі відповідних інститутів. Проте історичний досвід свідчить, що такі угоди часто виявляються менш ефективними порівняно з угодами між меншою кількістю учасників, оскільки швидко втрачають свою дієвість через складність реалізації, крім того, для успішної реалізації таких угод необхідні тривалі інтереси та ресурси, що у випадку великої кількості учасників часто є надзвичайно складним завданням [18]. Отож, наведемо деякі позиції: США по-візіонерськи націлені змінити світ, а у разі успішності цієї стратегії зможуть вивести НАТО за межі окресленого регіону, що змогло б забезпечити продовження глобального лідерства США. Разом з тим існує фактор, що є критичним для США – ядерний потенціал росії; Китай обрав для себе позицію стороннього спостерігача, який зосереджений на внутрішніх проблемах, але показники якого наздоганяють США у вартості експорту та ВВП; ЄС оберігає свій статус регіонального лідера, проте існує невпевненість у вирішенні внутрішніх європейських справ (різні позиції серед лідерів ЄС); Японія, Південна Корея, країни, що розвиваються, зокрема країни Глобального Півдня, все ще потребують більшої дипломатичної уваги та залученості у міжнародний порядок денний; функціонування ООН є актуальною проблемою світових політичних процесів. Зауважимо, що навіть через десятки років існування ООН, її концепція, структура, методика фінансування та положення Статуту не переглядалися, потребують комплексної реформи, яка повинна включати перебудову роботи головних органів, таких як Рада Безпеки [9; 12]. Безумовно наведений перелік не є вичерпним щодо спектра суб'єктності у міжнародній безпековій політиці, але виразно демонструє назрілі трансформації.

Варто звернути увагу, що новий розклад сил, який спостерігається у світі, вимагає від такої інституції як ООН, на яку за наслідками Другої світової війни покладена функція забезпечення миру та безпеки, не лише адаптації до нових геополітичних умов, але й ефективнішого підходу до управління міжнародною безпекою. Як показала російсько-українська війна, для ООН назріла необхідність впровадження змін. Важливою частиною реформування, як зауважує ряд аналітиків, повинно стати вдосконалення механізмів регулювання внутрішніх конфліктів і міжнародного втручання, в тому числі розробка нових принципів і протоколів для гуманітарних інтервенцій. Але на цьому шляху реформ, потрібно зазначити, західні політики стикаються із суттєвими викликами: по-перше, це збереження консенсусу; по-друге, навіть після більше двох років після повномасштабної російської агресії проти України серед країн незахідного блоку немає єдиної думки, що ця війна не є черговим «регіональним конфліктом», а вирішальною подією для майбутнього міжнародного порядку, особливо системи міжнародної безпеки, що було показано під час голосувань в Генеральній Асамблеї ООН. Незахідні держави часто не вважають російське вторгнення винятковою ситуацією, порівнюючи з іншими інтервенціями (інтервенція США в Афганістан та Ірак, чи операції НАТО в Косово та Лівії тощо). Вони сприймають цей конфлікт як частину загальної боротьби з Заходом, звинувачуючи Західні уряди в тому, що вони звертають увагу на порушення міжнародного порядку тільки тоді, коли це відповідає їхнім інтересам; у подвійних стандартах західної політики, лицемірній риториці про «міжнародний порядок, заснований на правилах»; у зацікавленості лише у стабілізації глобальної економіки [4].

Російське вторгнення в Україну стало тестом і для НАТО. Враховуючи низку заяв та ухвалених рішень з боку НАТО, за результатами російсько-української війни, показовим є широкий спектр наслідків, які російське вторгнення несе для міжнародної безпеки та Альянсу, зокрема. Дії росії акцентували на необхідності посилення колективної безпеки в Європі. Наступним наслідком є те, як вторгнення підкреслило важливість міжнародної єдності та солідарності, попри різні політичні та економічні інтереси Західні країни об'єдналися в підтримці України і засудженні російської агресії, що продемонструвало силу трансатлантичних зв'язків та здатність заходу до співпраці [5]. Російська агресія стала початком для трансформації глобальних стратегій безпеки як для НАТО, так і для інших міжнародних організацій, а саме адаптація механізмів реагування на загрози, які потребують нового підходу. До таких як: кібератаки, інформаційна війна, гібридні загрози, нові технології [16]. Отже,

російсько-українська війна стала не лише викликом для НАТО, але й важливим моментом для переосмислення міжнародної системи безпеки.

Також за наслідками російсько-української війни постало важливе питання, щодо побудови нової моделі міжнародних відносин та безпекових інструментів, що актуалізує необхідність трансформації міжнародних організацій. Відтак серед науковців і аналітиків триває дискусія про те, які з інститутів зможуть залишитися, а які вимагають суттєвого реформування або навіть ліквідації. Але є сумніви, що провідні геополітичні гравці погодяться на такі радикальні зміни керуючись принципом – що краще мати хоч щось, ніж взагалі нічого. Наприклад, Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) все ще є важливою безпековою інституцією на європейському континенті, хоча її безпекові функції звужилися після закінчення Холодної війни, Організація залишається платформою для обговорення проблем, що загрожують європейській безпеці. ОБСЄ, як зауважує низка європейських політиків, цілком може стати частиною механізму підтримання миру на кордоні України та РФ у майбутньому, враховуючи її ресурси та експертизу. Тому, у глобальному сенсі не виключається можливість перезапуску ОБСЄ як політичного інструменту забезпечення безпеки в Європі та на євроатлантичному просторі коштом членства практично всіх європейських держав, а також США та Канади [18, с. 137–138].

Зосередимо увагу на ООН. Вона відстає від глобальних змін і не здатна ефективно передбачати, реагувати та пом'якшувати глобальні виклики міжнародній безпеці. Необхідність реформи ООН стала очевидна і наразі має вагомое значення для підтримки рівноваги у світі. Дискусії про реформування ООН велись ще до офіційного створення організації та протягом наступних десятиліть повсякчас піднімалося питання про її реформу, втім попри розуміння необхідності змін між державами та союзами кожного разу виникали розбіжності щодо цього процесу, його пріоритету, масштабів, характеру та цілей [10, с. 206]. Напад на Україну цинічно порушив не лише всі підписані росією міжнародні угоди, а в цілому міжнародне право, що нівелює його політичну значущість. Тому, постає важливе питання щодо доцільності існування такої інституції як ООН в нинішньому її форматі, де держава-агресор є членом Ради Безпеки й по факту блокує ухвалення резолюцій, що мали б зупинити російську агресію. Ситуація, коли агресор бере участь в ухваленні рішень щодо санкцій проти себе, здається комічною, а ефективність безпекових механізмів стає все більш сумнівною.

Отже, зауважимо, повномасштабне вторгнення росії в Україну, що розпочалося 24 лютого 2022 року, розділило світ на «до» і «після» та внесло суттєвий запит до трансформацій. Зараз можна спостерігати формування, в кризових умовах, «співтовариства безпеки», в якому держави об'єднуються для захисту державного суверенітету, а також принципів демократії та свободи. Концепт «співтовариства безпеки», що виявляється через організацію системи надання фінансової, військової та політичної допомоги Україні, став фундаментальним для стабільного та очікуваного розвитку світової спільноти. Важливим кроком стало ухвалення спільної стратегії ЄС у сфері безпеки та оборони і Висновків Ради ЄС щодо безпеки та оборони Євросоюзу, які спрямовані на підтримку європейського порядку безпеки та територіальної цілісності, а також підтримці незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів [1]. Враховуючи ряд наведених факторів, а також, домовленості, досягнуті у Рамштайні, 22 квітня 2022 року та узгоджені дії з США, яка залишається глобальним лідером, ми можемо ґрунтовно зауважити про потенційну реалізацію концепту «співтовариства безпеки» на практиці, як єдиного ймовірного варіанту захисту світової спільноти від можливих інтервенцій в умовах сучасних глобальних викликів та загроз [13]. Отже, запит на трансформацію механізмів міжнародної безпеки виразний, а потенційні можливості далеко не вичерпані, разом з тим, російсько-українська війна триває, а захист демократичного світу від агресії дається дуже складно і високою ціною.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідивши та проаналізувавши певні трансформації, які зазнала міжнародна система безпеки під впливом російсько-української війни, зокрема проаналізувавши кризу ефективності традиційних безпекових механізмів та оцінивши їх здатність адаптуватися до нових викликів, ми можемо зробити наступні висновки. Діючі міжнародні інститути, такі як ООН, ОБСЄ, виявилися недостатньо ефективними для стримування агресії та забезпечення миру. Російсько-українська війна та її наслідки вказують на необхідність реформування цих організацій і пошуку нових підходів до колективної безпеки. Натомість НАТО та ЄС виявилися здатними до адаптації, збільшивши свою військову присутність та політичну підтримку України, що сприяло зміцненню регіональної безпеки. Але, для досягнення тривалого миру потрібні нові багатосторонні ініціативи, спрямовані на запобігання подібним конфліктам у майбутньому. Автор акцентує увагу, що трансформація міжнародних механізмів безпеки повинна враховувати нові геополітичні реалії, підвищувати ефективність існуючих структур та розроблення інноваційних стратегій для забезпечення стабільності та миру на геополітичній мапі. Російсько-українська війна продовжує впливати на світові політичні процеси, відтак подальша трансформація системи міжнародної безпеки залишає актуальним питання постійного та системного моніторингу в межах сучасних наукових досліджень.

Список використаної літератури:

1. Council of the European Union. A Strategic Compass for Security and Defence. – 2022 [Electronic resource]. – Access mode: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/en/pdf>.
2. Delegation of the European Union to Ukraine. Council Conclusions on EU Security and Defence. – 2024 [Electronic resource]. – Access mode: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/council-conclusions-eu-security-and-defence_en?s=232.
3. Council of Europe. The Russian Federation is excluded from the Council of Europe. Newsroom. – 2022 [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.coe.int/en/web/portal/-/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe>.
4. G7 Summit: Preparing for a new global order? – 2023 [Electronic resource]. – Access mode: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747920/EPRS_BRI\(2023\)747920_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747920/EPRS_BRI(2023)747920_EN.pdf).
5. Lo B. The Ukraine effect: demise or rebirth of the global order? Lowy Institute. – 2023 [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.lowyinstitute.org/publications/ukraine-effect-demise-or-rebirth-global-order#heading-7193>.
6. North Atlantic Treaty Organisation. Relations with Ukraine. – 2024 [Electronic resource]. – Access mode: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.html.
7. Graef A. Beyond Stability: The politics of conventional arms control in Europe // Z Friedens und Konfliktforsch. – 2021. – С. 219–245. DOI: 10.1007/s42597-022-00070-y.
8. United States Department of State. Suspension of Russia's Permanent Observer Status at the Organization of American States. – 2022 [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.state.gov/suspension-of-russias-permanent-observer-status-at-the-organization-of-american-states/>.
9. World Bank Group. Food and Energy Price Shocks from Ukraine War Could Last for Years. – 2022 [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/04/26/food-and-energy-price-shocks-from-ukraine-war>.
10. Буряченко О. Реформа ради безпеки ООН: хронологія та перспективи / О.Буряченко // Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. – 2023. – Вип. 22 (33). – С. 35–45. DOI: 10.31392/UDU-nc.series22.2023.33.04.
11. Буряченко О. Російсько-українська війна як переломний момент світового порядку: криза ефективності світової системи безпеки / О.Буряченко // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2023. – Вип. 48. – С. 202–213.
12. Іваницька О. Проблеми й шляхи трансформації ООН у контексті російсько-української війни / О.Іваницька // Політичне життя. – 2022. – № 3. – С. 120–132. DOI: 10.31558/2519-2949.2022.3.15.
13. Нечаєва-Юрійчук Н. Конструювання сучасного «співтовариства безпеки» в контексті викликів російсько-української війни / Н.Нечаєва-Юрійчук // Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент. – 2022. – № 10. – С. 184–195. DOI: 10.31861/mediaforum.2022.10.184-195.
14. Піляєв І. Трансформація глобалізаційних процесів в контексті наслідків повномасштабного вторгнення росії в Україну / І.Піляєв // Економіка України. – 2024. – № 7 (728). – С. 3–20. DOI: 10.15407/economyukr.2022.07.003.
15. Парахонський Б. Російська війна проти України як тригер змін міжнародної безпеки: базові наративи : аналіт. доп. / Б.Парахонський, Г.Яворська. – К. : НІСД, 2024. – 49 с.
16. Пицель Р. Наслідки російського вторгнення в Україну для міжнародної безпеки – НАТО і не тільки / Р.Пицель // NATO review. – 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2022/07/07/nasldki-rosjs-kogo-vtorgnennya-v-ukranu-dlya-myonarodno-bezpeki-nato-ne-tl-ki/index.html>.
17. Тараненко А. Трансформація системи міжнародної безпеки і подальша роль України / А.Тараненко // Aadastra fellows. – 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://adastra.org.ua/blog/transformaciya-sistemi-mizhnarodnoyi-bezpeki-i-podalsha-rol-ukrayini>.
18. Федуняк С. Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки в контексті формування нової моделі міжнародних відносин / С.Федуняк // Медіафорум. – 2022. – № 11. – С. 131–140. DOI: 10.31861/mediaforum.2022.11.131-140.

References:

1. Council of the European Union. (2022), «A Strategic Compass for Security and Defence». [Online], available at: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/en/pdf>
2. Delegation of the European Union to Ukraine. Council Conclusions on EU Security and Defence (2024). [Online], available at: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/council-conclusions-eu-security-and-defence_en?s=232
3. Council of Europe. (2022), «The Russian Federation is excluded from the Council of Europe». Newsroom. [Online], available at: <https://www.coe.int/en/web/portal/-/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe>
4. G7 Summit: Preparing for a new global order? (2023), [Online], available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747920/EPRS_BRI\(2023\)747920_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747920/EPRS_BRI(2023)747920_EN.pdf)
5. Lo, B. (2023), «The Ukraine effect: demise or rebirth of the global order? » Lowy Institute. [Online], available at: <https://www.lowyinstitute.org/publications/ukraine-effect-demise-or-rebirth-global-order#heading-7193>

6. *North Atlantic Treaty Organisation*. (2024), «Relations with Ukraine». [Online], available at: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm
7. Graef, A. (2021), «Beyond Stability: The politics of conventional arms control in Europe». *Z Friedens und Konfliktforsch* 10, pp. 219–245. doi: 10.1007/s42597-022-00070-y.
8. *United States Department of State*. (2022), «Suspension of Russia's Permanent Observer Status at the Organization of American States». [Online], available at: <https://www.state.gov/suspension-of-russias-permanent-observer-status-at-the-organization-of-american-states/>
9. *World Bank Group*. (2022), «Food and Energy Price Shocks from Ukraine War Could Last for Years». [Online], available at: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/04/26/food-and-energy-price-shocks-from-ukraine-war>
10. Buriachenko, O. (2023), «Reforma rady bezpeky OON: khronolohiia ta perspektyvy». *Naukovyi chasopys UDU imeni Mykhaila Drahomanova*. Serii 22. Politychni nauky ta metodyka vykladannia sotsialno-politychnykh dystsyplin, No. 22(33), pp. 35–45. doi: 10.31392/UDU-nc.series22.2023.33.04.
11. Buriachenko, O. (2023), «Rosiisko-ukrainska viina yak perelomnyi moment svitovoho poriadku: kryza efektyvnosti svitovoi systemy bezpeky». *Visnyk Lvivskoho universytetu. seriiia filos.-politoh. studii*. No. 48. pp. 202–213. doi: 10.30970/PPS.2023.48.25.
12. Ivanytska, O. (2022), «Problemy y shliakhy transformatsii OON u konteksti rosiisko-ukrainskoi viiny». *Politychne zhyttia*. No. 3. pp. 120–132. doi: 10.31558/2519-2949.2022.3.15.
13. Nechaieva-Iuriichuk, N. (2022), «Konstruiuvannia suchasnoho «spivtovarystva bezpeky» v konteksti vyklykiv rosiisko-ukrainskoi viiny». *Mediaforum: analityka, prohnozy, informatsiinyi menedzhment*. No. 10. pp. 184–195. doi: 10.31861/mediaforum.2022.10.184-195.
14. Piliaiev, I. (2024), «Transformatsiia hlobalizatsiinykh protsesiv v konteksti naslidkiv povnomasshtabnoho vtorhannia rosii v Ukrainu». *Ekonomika Ukrainy*. No. 7 (728), pp. 3–20. doi: 10.15407/economyukr.2022.07.003.
15. Parakhonskyi, B., Yavorska, H. (2024). «Rosiiska viina proty Ukrainy yak tryher zmin mizhnarodnoi bezpeky: bazovi naratyvy». *Analit. dop. Kyiv: NISD*, 49 p.
16. Pshtsel, R. (2022), «Naslidky rosiiskoho vtorhnennia v Ukrainu dlia mizhnarodnoi bezpeky – NATO i ne tilky». *NATO reviev*. [Online], available at: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2022/07/07/nasldki-rosjs-kogo-vtorgnennya-v-ukranu-dlya-myonarodno-bezpeki-nato-ne-tl-ki/index.html>
17. Taranenko, A. (2022), «Transformatsiia systemy mizhnarodnoi bezpeky i podalsha rol Ukrainy». *Adastra fellows*. [Online], available at: <https://adastra.org.ua/blog/transformaciya-sistemi-mizhnarodnoyi-bezpeki-i-podalsha-rol-ukrayini>
18. Feduniak, S. (2022), «Vplyv rosiisko-ukrainskoi viiny na diialnist providnykh instytutiv bezpeky v konteksti formuvannia novoi modeli mizhnarodnykh vidnosyn». *Mediaforum*. No. 11, pp. 131–140. doi: 10.31861/mediaforum.2022.11.131-140.

Buriachenko O.**Transformation of international security mechanisms in the context of the russian-ukrainian war**

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the transformations in international security mechanisms in the context of the Russia-Ukraine war, ongoing since 2014, with a particular focus on the activities of NATO and the United Nations. The author aims to examine the crisis in the effectiveness of traditional security structures, assess their ability to adapt to new geopolitical realities, and identify the need for the creation of new forms of international security. The research methodology is based on the analysis and synthesis of scientific sources, including works dedicated to the activities of international security organizations, as well as the application of a systematic approach to evaluate the effectiveness of existing security mechanisms. The article examines NATO and the UN's decision-making mechanisms and responses to the Russia-Ukraine war, analyzing their capacity to adequately address the new challenges arising from the armed conflict. The author employs comparative analysis methods to study the changes in the activities of these organizations and analyzes expert assessments to identify key changes in their operations. The study concludes that the Russia-Ukraine war has acted as a catalyst for changes in international security mechanisms, revealing the weaknesses and shortcomings of traditional approaches to global stability. This underscores the need to revise existing strategies, seek innovative approaches to ensuring international security, and potentially create new organizations or coalitions capable of responding more effectively to similar conflicts in the future. The findings of this research may be useful for policymakers, international security experts, and all those interested in the transformation of the global security system.

Keywords: international security mechanisms, Russian-Ukrainian war, UN, NATO, geopolitical challenges, world order.

Стаття надійшла до редакції 09.07.2024.